

Prof. dr hab. Artur Jaskólski

51-616 Wrocław

Ul.Parkowa 9/3

## **Recenzja**

**pracy doktorskiej mgr Anny Bezulskiej**

**pt. „Korelacja czucia głębokiego u dwóch pokoleń mężczyzn”**

### **1. Uwagi wstępne**

Podjęty temat jest ciekawym ze względu na aktualne badania dotyczące wpływu czynników genetycznych na czynność organizmu człowieka, szczególnie w zakresie czucia głębokiego. Istnieje wiele prac dotyczących znaczenia poszczególnych genów odnoszących się do wydolności fizycznej, ale brak jest doniesień jak zachowuje się czucie głębokie w odniesieniu do dziedziczenia tej cechy.

### **2. Zapoznanie z problemem**

Autorka dokonała przeglądu piśmiennictwa dotyczącego tego zagadnienia zarówno w spoczynku jak i po zakończonym wysiłku fizycznym. Opisała także wpływ genetyki na znane już zjawiska wydolności fizycznej. W literaturze przyjmuje się, że dość dobrze poznano mapę genów odpowiedzialnych za wydolność fizyczną, jednak brak jest tak dokładnych danych dotyczących czucia głębokiego.

### **3. Ocena metodyczna**

Praca obejmuje 90 stron i dzieli się na 6 rozdziałów. Układ pracy nie budzi zastrzeżeń i jest typowy dla tego rodzaju opracowań. Kolejne rozdziały reprezentują logiczne powiązania całości pracy, a treść następnego rozdziału wynika z poprzedniego. Na str.20 powołuje się Pani na badania w projekcie HERITAGE, a następnie cytuje polskiego autora, który nie miał nic wspólnego z tymi badaniami. Ponadto, w tych studiach brał udział jeszcze ośrodek Austin University z Teksasu. Dlatego też powinno się docierać do źródeł, które dostarczają takich informacji.

#### 4. Metoda opracowania

Materiał i metoda zostały dobrane poprawnie pod względem metodycznym. Brakuje jednak w tym rozdziale opisu na czym polega „metoda dzieci adaptowanych”, który później znajduje się razem z wynikami. Brak również informacji w jaki sposób określano normalność rozkładu oraz na temat równań regresji, które ukazują się w Wynikach.

W jednostkach wentylacji minutowej powinno być l/min, a nie ml/min. Załącznik nr 2 zawiera dużo innych pytań niż Tabela 2. Na jakiej zasadzie dokonano wyboru pytań do analizy? Które pytania pochodzą z kwestionariusza SF-36, a które z NHP?

Podpisy pod rycinami z wyliczonymi równaniami regresji powinny mieć podpis „Współczynnik determinacji”, gdyż tak nazywa się kwadrat współczynnika korelacji.

Str.32. Na podstawie jakich wskaźników wiadomo było, że badani osiągnęli „pułap tlenowy”?

Str.39. Rozumiem, że obniżenie siły maksymalnej po wysiłku był istotny statystycznie.

Str.57. Twierdzenie, że wysiłek miał w niewielkim stopniu wpływ na badane korelacje i nie miał istotnego wpływu na wyniki badań, wymaga wyjaśnienia, mając na uwadze wyniki w Tab.8, Tab.9, oraz na ryc.11,12,15,16,17,18. Analiza statystyczna różnic pomiędzy wielkościami korelacji rozwiałyby te wątpliwości.

Str.58. Zdanie „Ponadto, uzyskane wyniki badań wskazały na brak istotnych różnic w obydwu badanych grupach wiekowych” wymaga wyjaśnienia.

Piśmiennictwo polsko- i anglojęzyczne dobrane jest zgodnie z najnowszymi osiągnięciami w tej dziedzinie, chociaż cytowania z tzw. „drugiej ręki” powinny być eliminowane.

#### 5. Dyskusja

Dyskusja stanowi logiczną całość, podzieloną na poszczególne podrozdziały. Wniosek szósty wymagałby dodatkowej analizy statystycznej, w przeciwnym wypadku nie może być tak sformułowany. Ponadto, w jaki sposób badano zmęczenie? Może lepiej sformułować „Maksymalny wysiłek fizyczny w niewielkim....”

#### 6. Ocena merytoryczna

Problem badawczy został sprecyzowany jasno i dobrze uzasadniony. Autorka powołuje się na dotychczasowe osiągnięcia w tym zakresie i przytacza aktualną literaturę na ten temat.

Doktorantka odpowiedziała na pytania badawcze zawarte w celach pracy. Interpretacja wyników, udokumentowana prawidłową analizą statystyczną, jest poprawna.

## **7. Ocena końcowa**

Autorka przedstawiła ciekawy materiał badawczy, zanalizowany przy pomocy poprawnej metodologii, w tym metod statystycznych. Dokonany przegląd piśmiennictwa świadczy o dobrym rozeznaniu problemu, a na podkreślenie zasługuje jego krytyczna analiza. Mimo pewnych niedociągnięć przedstawionych w poprzednich częściach recenzji uważam, że nie mają one wpływu na merytoryczną wartość pracy. Natomiast niezaprzeczalną wartością rozprawy jest wykazanie zależności uczucia głębokiego od czynników genetycznych. Szczególnie ten aspekt zasługuje na podkreślenie, tym bardziej, że brak jest opracowań tego typu w literaturze. Dlatego też uważam, że przedstawiona do oceny praca spełnia wymagania stawiane pracy doktorskiej, gdyż stanowi wkład w rozwój wiedzy o kulturze fizycznej, a Doktorantka osiągnęła swój cel poprzez odpowiedź na pytania badawcze. Mając na uwadze powyższe, wnioskuję o dopuszczenie mgr Anny Bezulskiej do dalszych czynności przewodu doktorskiego na Zamiejscowym Wydziale Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp.

Wrocław, 6.07.2013 r.